

LÆREPLAN I BILSKADEFAGET VG3 / OPPLÆRING I BEDRIFT

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 14. desember 2007 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 1. august 2008.

Formål

Bilskadefaget skal legge grunnlag for yrkesutøvelse innen reparasjon av skadde kjøretøy. Bilskadereparatøren utfører arbeid på bilens karosseri, understell, hjuloppheng, styring og sikkerhetssystemer. Faget har gjennomgått en rask teknisk utvikling, særlig når det gjelder utvikling av karosserier med innebygd sikkerhet. Faget skal bidra til å imøtekomme behovet for kompetanse som er oppdatert på teknikker, metallegeringer og kompositter. Videre skal faget bidra til å ivareta krav til sikkerhet og komfort i bruk av kjøretøy. Faget skal fremme økt gjenbruk og resirkulering av materialer.

Opplæringen skal bidra til at lærlingen utvikler kompetanse i reparasjons- og sammenføyingsmetoder. Opplæringen skal også fremme lærlingens samarbeids- og kommunikasjonsferdigheter og helhetsforståelse for faget.

Opplæringen skal legge til rette for at lærlingen får trening i alle deler av en reparasjonsprosess. Økonomiske vurderinger og gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet skal inngå i opplæringen. Orden og ryddighet på arbeidsplassen skal inngå. Videre skal opplæringen legge til rette for bruk av ny teknologi.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er bilskadereparatør.

Struktur

Bilskadefaget består av to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder	
Vg3 / opplæring i bedrift	Bilskadereparasjon	Kvalitet og dokumentasjon

Beskrivelse av hovedområdene

Bilskadereparasjon

Hovedområdet omfatter bruk av verktøy, dataprogram, måleinstrumenter og verneutstyr. Videre omfatter det reparasjons- og konstruksjonsteknikker, metoder for demontering og montering og teknikker for oppmåling av karosseri. Økonomiske og miljømessige hensyn inngår i hovedområdet. Videre omfatter det kundebehandling og samarbeid. Aktiv og passiv sikkerhet inngår også i hovedområdet.

Kvalitet og dokumentasjon

Hovedområdet omfatter arbeid etter produsentkrav, lover og regler, prosedyrer og standarder. Videre omfatter det registrering og rapportering av avvik. Kvalitetssikring og bedriftens internkontrollsystem inngår også.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I bilskadefaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å *kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig* i bilskadefaget innebærer å bruke faguttrykk om utførelsen av arbeidsoppgaver. Videre innebærer det å kommunisere med kunder og samarbeidspartnere om faglige løsninger. Det innebærer også å utarbeide rapporter og dokumentasjon.

Å *kunne lese* i bilskadefaget innebærer å forstå og bruke takstrapper og arbeidsbeskrivelser, prosedyrer og brukerveiledninger. Det innebærer også å forstå og bruke faglig informasjon fra teknisk litteratur.

Å *kunne regne* i bilskadefaget innebærer å foreta beregninger og kostnadsanalyser knyttet til arbeidsprosesser og å gjennomføre målinger og registreringer i henhold til målebrev. Det innebærer også å forstå og tolke statistisk materiale.

Å *kunne bruke digitale verktøy* i bilskadefaget innebærer å søke etter dokumenter og innhente faglig stoff. Videre innebærer det å kommunisere ved hjelp av digitale verktøy.

Kompetansemål

Etter Vg3

Bilskadereparasjon

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

1. behandle kunder i tråd med retningslinjer og gjøre rede for prinsippene
2. drøfte faglige løsninger med arbeidskollegaer
3. planlegge og tilrettelegge arbeidsopdrag i tråd med gjeldende regelverk
4. bruke og vedlikeholde håndverktøy, luftverktøy og elektriske og elektroniske verktøy
5. demontere, montere og tilpasse sveisede, skrudde og limte komponenter
6. skifte og reparere kjøretøyets sikkerhetssystemer i tråd med prosedyrer og gjøre rede for sikkerhetssystemene
7. montere og justere hovedlys i tråd med gjeldende kjøretøyforskrifter
8. demontere og montere klimaanlegg og fylle, trykkprøve og funksjonsteste anlegget
9. sammenføre like og ulike materialer ved bruk av sveise- og loddeteknikker
10. sikre elektroniske komponenter ved sveisearbeider
11. utføre en- og tokomponentliming, skruing og nagling
12. reparere små skader på glass og skifte ruter
13. krympe og varmebehandle metaller og gjøre rede for hvordan varmen påvirker metallegeringer
14. vurdere skadeomfang på karosseri og velge reparasjonsmetode etter produsenters anvisninger
15. sette opp bil på jigg og rettebenk etter målebrevsdokumentasjon og utføre målinger
16. utbedre skjevheter i karosseri og ramme og forhindre spenningsdeformasjoner
17. gjøre rede for oppbygningen av strukturen i moderne karosseri og forklare begrepene aktiv og passiv sikkerhet
18. bruke systemtestere og feilsøkningsverktøy
19. rengjøre overflater og forklare nødvendigheten av dette
20. bearbeide en skadd overflate og påføre fyllmaterialer
21. sikre materialer mot korrosjon og oksidasjon og gjøre rede for materialenes innvirkning på hverandre
22. skifte og kontrollere komponenter i drivverk, understell, hjul og bremses og gjøre rede for funksjonen til de ulike vinklene i for- og bakstilling
23. velge og bruke materialer i tråd med krav til økonomi og miljø
24. velge og bruke verneutstyr til arbeidsoperasjoner

Kvalitet og dokumentasjonsarbeid

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

1. utføre arbeidet i tråd med arbeidsordrer og takstdokumenter
2. finne fram til og bruke produkt- og HMS-datablader
3. risikovurdere arbeidsoppdrag og gjøre rede for bedriftens internkontrollsystem
4. dokumentere at arbeidet er i tråd med gjeldende produsentkrav og gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
5. registrere avvik og skrive avviksrapporter
6. vurdere kvaliteten på utført arbeid

Vurdering

Vg3 bilskadefaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Bilskadereparasjon Kvalitet og dokumentasjon	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på fem virkedager.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.